

Základní a Mateřská škola, Litvínov-Janov, Přátelství 160

KOUMES 3. SPECIÁL

Kyberšikana a šikana

Vážení čtenáři, v tomto čísle školního časopisu se budeme věnovat šikaně a kyberšikaně, o které velmi často slyšíte nejen doma, ve škole, ale i v médiích. Přesto se stále stává, že někteří se nechají zlákat a pak hrozí nebezpečí, že vás nesprávný krok může velice ohrozit jak psychicky, tak bohužel i na životě. V naší škole na téma šikana a kyberšikana proběhlo spoustu přednášek v rámci projektových dnů i v rámci vyučovacích předmětů. Besedy byly přizpůsobeny věku žáků a prezentovány zajímavou formou. Třeba návštěvou knihovny v Litvínově, kde se vystřídaly všechny třídy školy. V rámci projektového dne probíhaly různé besedy a starší žáci mohli shlédnout i divadelní představení „Jsi nula“ a podobně. Podrobnosti se dočtete uvnitř našeho speciálu.

Děkujeme za vaši přízeň a věříme, že si Koumes s chutí přečtete od začátku až dokonce a tím si připomenete opravdové nebezpečí, které by vám mohlo hrozit.

Desatero bezpečného internetu

1. Nedávej nikomu adresu ani telefon. Nevíš, kdo se skrývá za monitorem
2. Neposílej nikomu, koho neznáš, svou fotografii a už vůbec ne intimní.
3. Udržuj hesla k e-mailu i jinam v tajnosti, nesděluj je ani blízkému kamarádovi.
4. Nikdy neodpovídej na neslušné, hrubé nebo vulgární maily a vzkazy.
5. Nedomlouvaj si schůzku na internetu, aniž bys o tom řekl někomu jinému.

6. Pokud narazíš na obrázek, video nebo e-mail, který tě šokuje, opusť webovou stránku.
7. Svěř se dospělému, pokud tě stránky uvedou do rozpaků nebo vyděsí.
8. Nedej šanci virům. Neotvírej přílohu zprávy, která přišla z neznámé adresy.
9. Nevěř každé informaci, kterou na Internetu získáš.
10. Když se s někým nechceš bavit, nebav se.

Důležité otázky a odpovědi

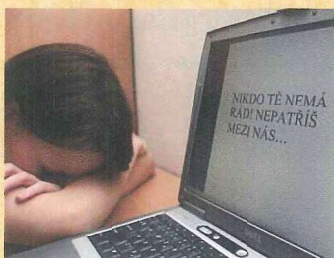
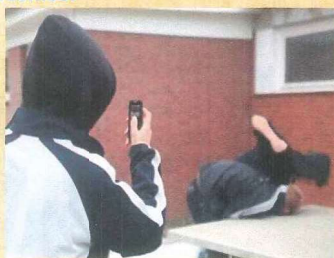
PROČ??? Co pachatele ke kyberšikaně vede?

- **Uvolnění:** Kyberšikana slouží jako ventil nahromaděné agrese.
- **Uznání:** Kyberšikanu pachatelé využívají k tomu, aby si získali pověst „frajerů“.
- **Posílení pocitu sounáležitosti:** Většinou se odehrává ve skupině pod heslem „v jednotě je síla“.
- **Demonstrace síly:** Kyberšikanou chce pachatel ukázat svou sílu a dát najevo, kdo má poslední slovo.
- **Strach:** Roli často hraje strach pachatele ze selhání nebo obava, že se sám stane obětí kyberšikany.
- Nechce riskovat vyloučení ze skupiny.
- **Nuda:** Kyberšikana může vzniknout z dlouhé chvíle, útočníci se například baví tím, že píšou hanlivé komentáře.
- k fotografiím spolužáků vystaveným v sociálních sítích. Z toho se může vyvinout spor, který se postupně vyhrocuje a šíří.
- **Kulturní konflikty:** Při kyberšikaně často hrají roli i konflikty mezi dospívajícími různých národností.
- **Spory ve třídě:** Napětí, které se někdy objeví v každém třídním kolektivu, se stále častěji přesouvá na internet, popř. do mobilních.

Důležité otázky a odpovědi

Co je vlastně kyberšikana?

- Pojem kyberšikana představuje úmyslné urážky, vyhrožování, zesměšňování nebo obtěžování druhých prostřednictvím moderních komunikačních prostředků většinou v delším časovém období.
- Kyberšikana se odehrává na internetu (např. e-mail, ICQ, v sociálních sítích – Facebook, na videích umístěných na internetových portálech) nebo prostřednictvím mobilního telefonu (např. SMS zprávami nebo nepříjemnými telefonáty).
- V případech kyberšikany mezi dětmi, se většina obětí a pachatelů navzájem zná. I když pachatel jedná často anonymně, oběti mají téměř vždy podezření, kdo by se mohl za útoky skrývat. Kyberšikanu většinou páchají lidé z okolí obětí: ze školy, ze čtvrti nebo ze stejné vesnice.

Některé případy kyberšikany jsou neúmyslné.

Stává se, že někdo nedomyšlí důsledky svého jednání. Unáhleně zveřejní fotky nebo někoho urazí. Neuvědomí si, co může pro druhého znamenat nemístný vtip. Protože pachatel takových činů nevidí reakci obětí, často ani nezjistí, co svými zraňujícími slovy nebo fotkami způsobil.

Hrátky s prevencí – nebezpečný internet

V měsíci listopadu každoročně probíhá v janovské škole projektový den zaměřený na prevenci. V letošním školním roce připravila metodička prevence pro žáky školy mnoho různých aktivit. Proto se danému tématu děti věnovaly dva dny. První den nesl název „Hrátky s prevencí“, kde měla každá třída nebo skupina třídních kolektivů připravený program napříč školou. Klíčovým tématem byl nebezpečný internet, o kterém se v médiích často hovoří, ale děti si nebezpečí neumí nebo nechťejí připustit. Nehovořilo se jen o kyberšikaně, ale i o jiných tématech týkajících se prevence. Druhý den pokračoval projektový „Den prevence“ ve stejném duchu.

Během dvou dnů prevence žáci prošli různými aktivitami, které byly přizpůsobeny věku skupiny dětí.

Blok „Nebezpečí internetu“ vedl žáky k zamyšlení se nad otázkami kolem kyberšikany a vymezení a pochopení pojmu, formou kvízu a jiných hrátek.

Dramatické představení pražských herců „Jsi nula“, bylo určeno pro žáky druhého stupně. Pražští herci zahráli příběh o Tomášovi, který podlehl nátlaku kyberšikany. Na konci příběhu spáchal sebevraždu. Cílem vystoupení bylo přinutit děti k zamyšlení, jakým způsobem se dalo zabránit tragickému konci. Děti svými nápady přetvořily příběh chlapce, kterému správným postupem a řešením situace zachránily život.

Preventistka Městské policie Litvínov Michaela Hejčová, hovořila o zrádnosti internetu z jiného pohledu. Děti srovnávaly virtuální svět s realitou. Hledaly hodné a zlé lidi a učily se rozdělovat lidi na nebezpečné a cizí. Vše se provádělo formou modelových situací. Program byl přizpůsoben vždy podle věkové kategorie dětí, které s preventistkou pracovaly.

Pro nejmenší děti včetně přípravných tříd bylo připraveno prožitkové bubnování. Protože rytmus je univerzální jazyk, který dokáže přesáhnout rozdíly mezi dětmi. Upevňuje sociální vazby mezi dětmi, zvyšuje schopnost koncentrace, je prevencí proti agresi, zprostředkovává odrazení a emocionální vybití, rozvíjí kreativitu. Pozitivně ovlivňuje prostředí dětského kolektivu. .

Beseda CZ NIC se týkala problematiky internetu, jak vyhledávat domény, co je to IP adresa. Nechyběla zmínka, jaké hrozí nebezpečí sociálních sítí.

Preventistky z janovské školy děkují všem, kteří se podíleli na programu, který byl pro žáky určitě zajímavý a poučný.

Test – kyberšikana

1. kyberšikana je:

- a) Když ti někdo nabízí pomocnou ruku, pomáhá ti v nesnázích, když potřebuješ, vyslechne tě a poradí, kam se máš obrátit.
- b) Úmyslné, opakující se a nepřátelské chování, jehož cílem je ublížit oběti za použití informačních a komunikačních technologií.
- c) Odpoledne trávíš tím, že chodíš na sportovní kroužek do školního klubu.

2. Mezi formy kyberšikany nepatří:

- a) Výhružné maily, telefonáty, útoky přes IM.
- b) Malování výkresů, fotografování přírody.
- c) Výhružné či zesměšňující stránky.
- d) Fotomontáže a video-triky poškozující oběť.

3. Existuje svoboda volby, zda mít či nemít profil v komunitních webech?

- a) Ano
- b) Nevím
- c) Ne

4. V čem je kyberšikana nebezpečná?

- a) Nemí nebezpečná a umím si poradit sám (a).
- b) Pomocí internetu získám nové přátele. Jejich totožnost si přečtu na profilu.
- c) Mohou jí přihlížet stovky i tisíce lidí a oběť tak může být trvale poškozena.

5. Od kolika let lze používat facebook?

- a) od 10 let
- b) od 13 let
- c) od 12 let

6. Myslíš, že ti pomůže mazání nebo údajů na internetu?

- a) Samozřejmě vymaže veškeré informace, které jsem o sobě uvedl a ještě vysypu i koš.
- b) Ne. Facebook archivuje vaše data, názory a fotografie bez možnosti absolutního smazání.
- c) Když budu falšovat údaje o sobě a do profilu si místo fotky dám obrázek z přírody, jsem plně chráněn (a).

Dotazník kyberšikana

1. Setkali jste se někdy s pojmem KYBERŠIKANA?

ANO

NE

2. Kde jste se s kyberšikanou setkali?

3. Považujete za nejčastější kyberšikanu?

- a) Ponižující vzkazy a komentáře na internetu (ICQ, Facebook.com, Libimseti.cz. ...)
- b) Ztrapňující nebo upravená videa či fotografie zveřejněné na internetu (spolužáků, učitelů, rodičů...)
- c) Záměrné natáčení nebo fotografování někoho v nepříjemných situacích na mobilní telefon (spolužáků, učitelů...)
- d) Jiné:.....

4. Dělal někdo i vám něco podobného?

5. Pokud ano, víte, kdo to byl?

- A) Nevím
- b) Spolužák
- c) Spolužačka
- d) Bylo jich víc
- e) Jiné:

6. Proč myslíte, že to dělal?

7. Jak jsi reagoval?

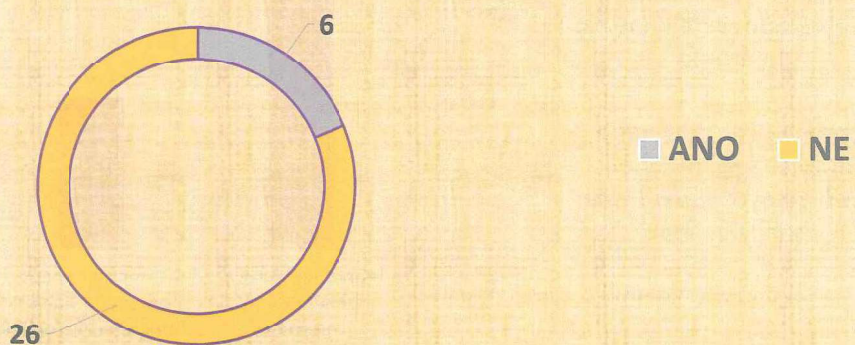
- A) Oznamil jsem to ve škole nebo rodičům
- b) Snažil jsem se s tím vypořádat sám
- c) Nechal jsem si to líbit
- d) Jiné:.....

8. Co si myslíte o kyberšikaně

- a) Nemí nic tak hrozného, co by se mělo řešit
- b) Nevadí mi, když mě někdo šikanuje
- c) Je mi to jedno
- d) Vadí mi, když někdo někoho šikanuje
- e) Je to hrozné, vadí mi to a moc

Na dotazník zaměřený na kyberšikanu, odpovídali žáci od sedmých do devátých tříd školy. Celkem bylo rozdáno 40 dotazníků. Do hodnocení poustoupily jen správně vyplněné. Z celkového počtu postoupilo 32.

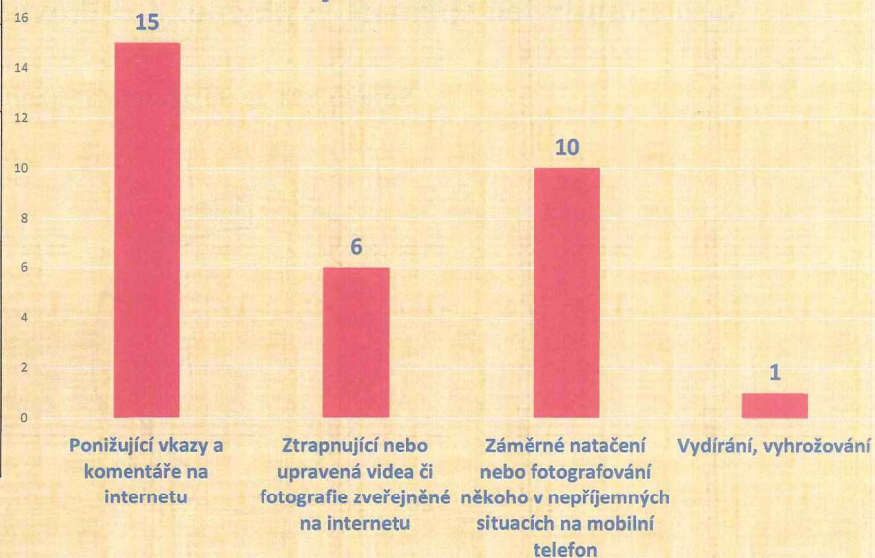
Setkali jste se někdy s kybešikanou?

Co považujete za nejčastější kyberšikanu?

Ponižující vkazy a komentáře na internetu	15
Ztrapňující nebo upravená videa či fotografie zveřejněné na internetu	6
Záměrné natáčení nebo fotografování někoho v nepříjemných situacích na mobilní telefon	5
Vydírání, vyhrožování	1

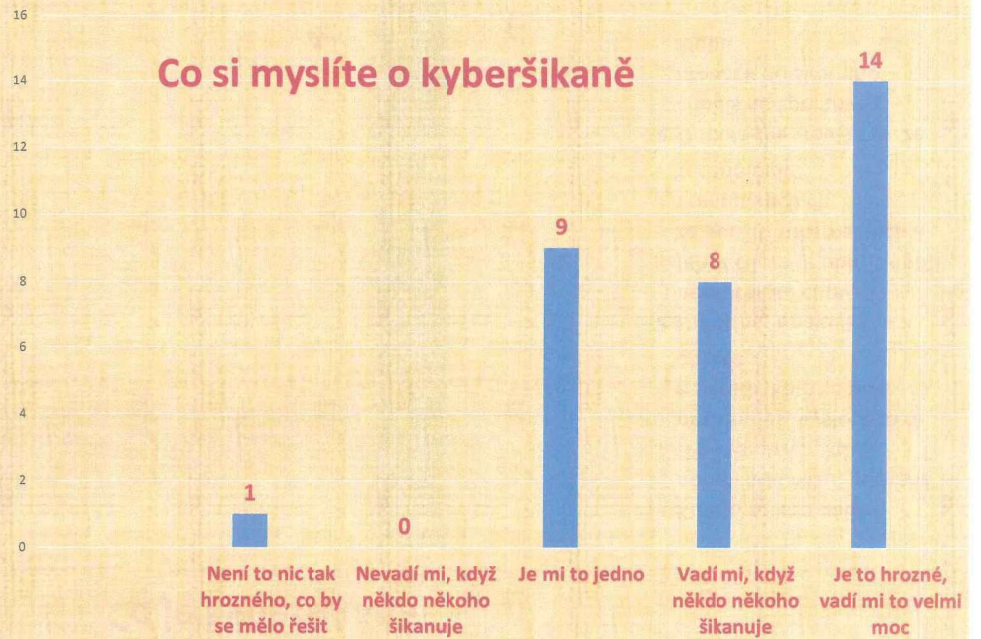
Co považujete za nejčastější kyberšikanu?

Co si myslíte o kyberšikaně

Není to nic tak hrozného, co by se mělo řešit	1
Nevadí mi, když někdo někoho šikanuje	0
Je mi to jedno	9
Vadí mi, když někdo někoho šikanuje	8
Je to hrozné, vadí mi to velmi moc	14

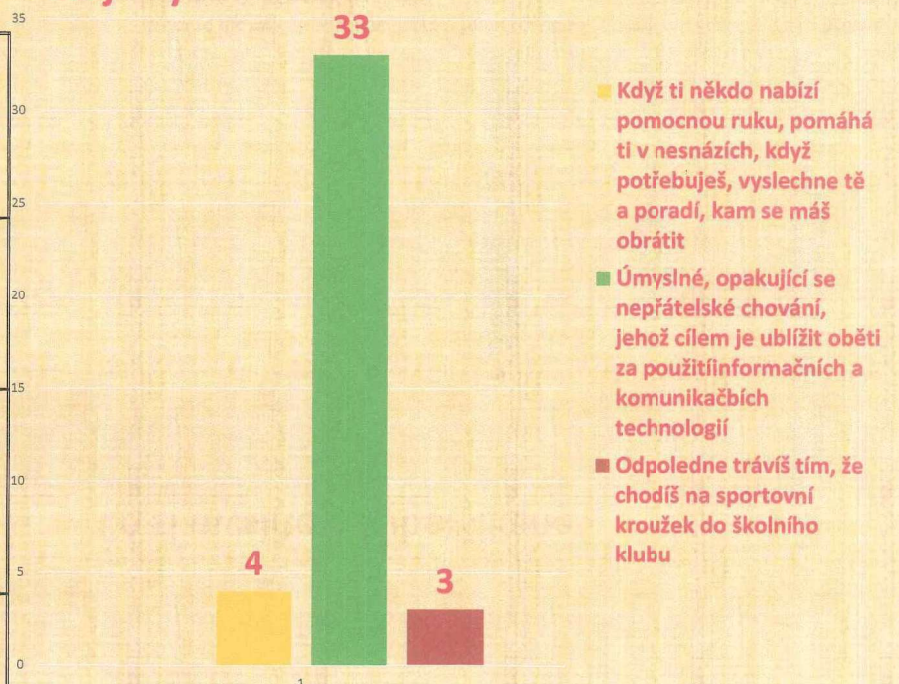
Co si myslíte o kyberšikaně

Co je kyberšikana?

Když ti někdo nabízí pomocnou ruku, pomáhá ti v nesnázích, když potřebuješ, vyslechne tě a poradí, kam se máš obrátit	4
Úmyslné, opakující se nepřátelské chování, jehož cílem je ublížit oběti za použití informačních a komunikačních technologií	33
Odpoledne trávíš tím, že chodíš na sportovní kroužek do školního klubu	3

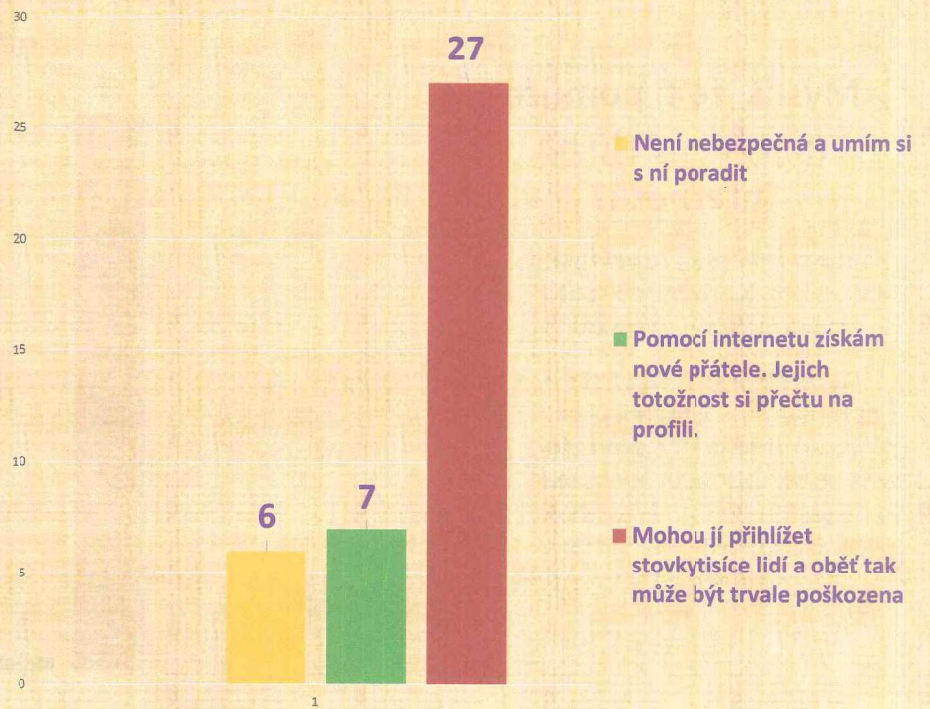
Co je kyberšikana

- Když ti někdo nabízí pomocnou ruku, pomáhá ti v nesnázích, když potřebuješ, vyslechne tě a poradí, kam se máš obrátit
- Úmyslné, opakující se nepřátelské chování, jehož cílem je ublížit oběti za použití informačních a komunikačních technologií
- Odpoledne trávíš tím, že chodíš na sportovní kroužek do školního klubu

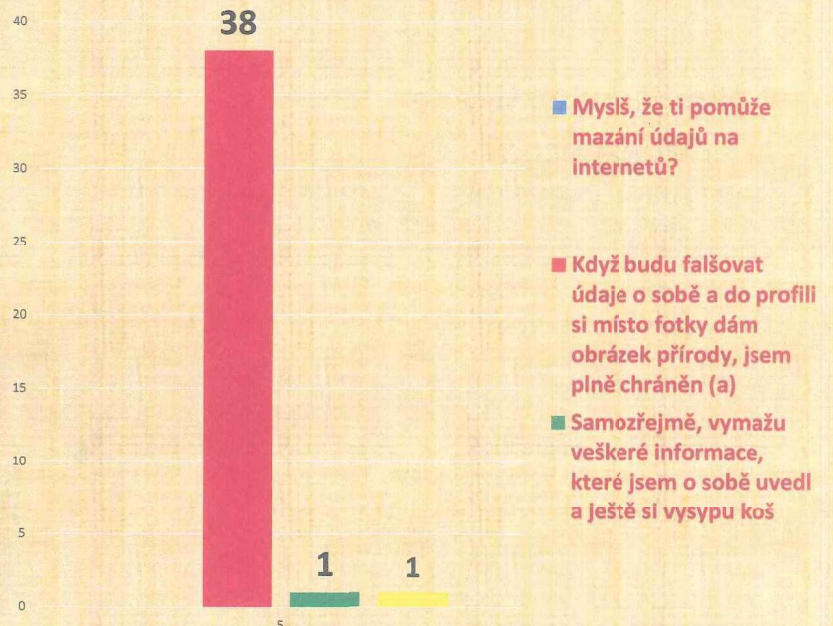
V čem je kyberšikana nebezpečná

V čem je kyberšikana nebezpečná?	
Není nebezpečná a umím si s ní poradit	6
Pomocí internetu získám nové přátele. Jejich totožnost si přečtu na profilu.	7
Mohou jí přihlížet stovky tisíce lidí a oběť tak může být trvale poškozena	27

Myslíš, že ti pomůže mazání údajů na internetu

Myslíš, že ti pomůže mazání údajů na internetu?	
Samozřejmě, vymažu veškeré informace, které jsem o sobě uvedl a ještě si vysypu koš	1
Ne. Facebook archivuje vaše data, názory a fotografie bez možnosti absolutního vymazání	1
Když budu falšovat údaje o sobě a do profilu si místo fotky dám obrázek přírody, jsem plně chráněn (a)	38

„V SÍTI“

Naše škola v měsíci březnu v rámci prevence shlédla film „ V SÍTI“ (v upravené verzi přístupné pro děti od dvanácti let) v kině Citadela Litvínov. Stručný obsah filmu: tři dospělé herečky, které vypadají na 12 let, se připojí na sociální sítě, aby v přímém přenosu zažily, co se děje v online světě. V kopiích dětských pokojů chatují a skypují s muži, kteří si je na netu našli a napsali jim. Drtivá většina těchto mužů požaduje sex přes webkameru nebo posílá erotické fotografie a videa. Herečky dokonce zažívají vyhrožování a vydírání. Nejsilnější momenty z oficiální celovečerní verze filmu jsou doplněny o praktické rady, návody a komentáře hereček, které si zkušeností se sexuálním obtěžováním na internetu samy prošly.

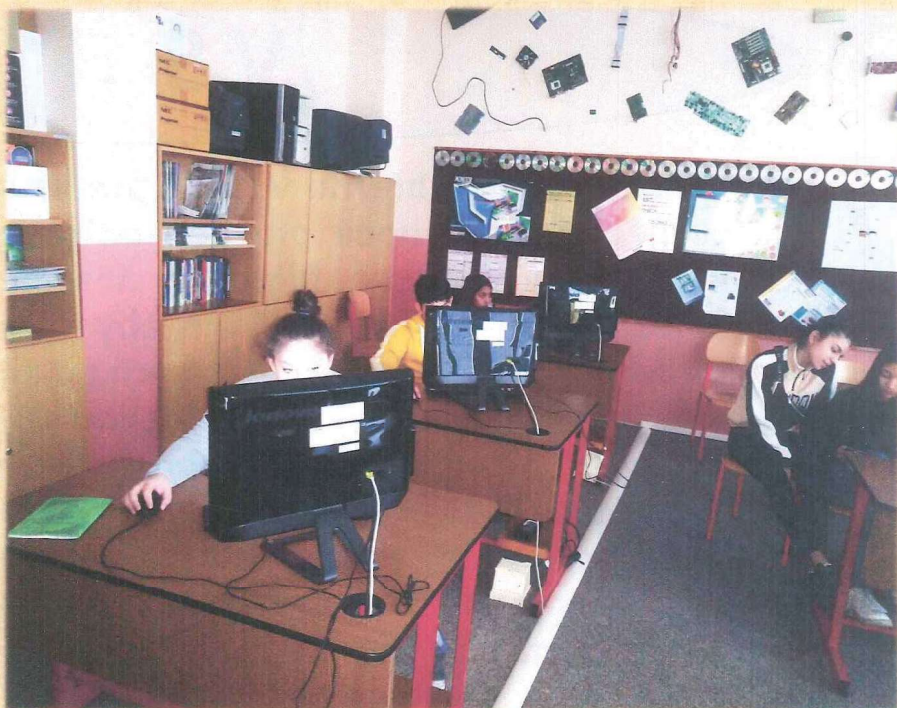
Projektový den v návaznosti na shlédnutí film „V síti“

Všechny třídy pracovaly s předem daným tématem „Zdraví v kyberprostoru“. Každý učitel v první hodině zhodnotil a pohovořil s dětmi o filmu „V síti“. V devátých a osmých třídách formou besedy děti odpovídaly na čtyři otázky:

1. **Co se mi líbilo** – herecký výkon děvčat, rozhovor se studentem, závěr filmu (přiznání).
2. **Co se mi nelíbilo** – masturbace, chování predátorů, chyběli chlapci, „trojka“, jak to dopadlo s predátorem, který rozšiřoval dětské porno nebo, co ho čeká.
3. **Proč predátor** – vysvětlení pojmu, pochopení („ovládá osobnost a sežere ji“)
4. **Je film realita** – jednoznačně ANO

Postupně si třídy na PC udělaly test zaměřený na nemoc „nomofobie“, po dokončení si každý přečetl vyhodnocení.

Projektový den byl ukončen shlédnutím filmu rovněž zaměřeným na kyberšikanu.

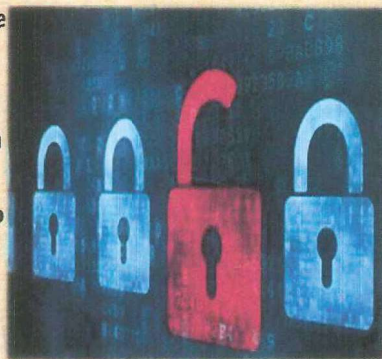
...pokračování ...

V šesté a sedmé třídě rovněž během první hodiny třídní učitelky společně se žáky rozebírali postřehy z filmu.

Zajímavá otázka sedmáků byla: „Proč tam byly i děti mladší dvanácti let?“

Odpověď paní učitelky: „děti přinesli potvrzení od rodičů, že smí vidět uvedený film“. Další z jejich názorů se týkal onanie, vydírání, jak je možné, že jde falšovat věk? Opět jim bylo vše vysvětleno. V další části dopoledne pracovali s tématem „Závislost na internetu“ V skupinkách odpovídali na otázky:

1. Na čem může být člověk závislý. A co to vlastně znamená být závislý?
2. Existují i pozitivní závislosti a jaké?
3. Co je podle vás závislost na internetu?

4. Jak poznáme, že je někdo závislý na internetu?

5. Jak dlouho byste vydrželi bez internetu a telefonu?

6. Kdybyste se chtěli zbavit závislosti na internetu, jak byste to udělali?

7. Jaký je vlastně rozdíl mezi drogovou závislostí(závislostí na alkoholu či nikotinu) a závislostí na internetu?

Redaktorky časopisu vybraly některé zajímavé odpovědi, zajímavé vzhledem k věku žáků.

1. „Na telefonu, že ho potřebuješ každý den. Na alkoholu, cigaretách, kdy to nemá, má absták. To znamená, že má zlovyk třeba mobil, kofein“.
2. „Ano pomáhat a uklízet. Pořád musí někomu pomáhat“.
3. „Třeba, že je na Fb stále bez přestávky. Pořád sedí u počítače ani neví a chodí pozdě spát.“
4. „Že je tam příliš dlouho a nevnímá realitu. Nikoho si nevšímá a je furt na internetu. Je tam 24 hodin.“
5. „Půl dne. Dva dny. Nevíme.“
6. „Rozbili bysme telefon nebo ho vypli. Jeli bysme někam, kde není signál. Vypneme Wifinu.“
7. „Drogová závislost škodí zdraví, závislost na internetu neškodí. Žádná, obě nejsou dobré. Nevíme.“